

Onderzoeksplan doelmatigheid en doeltreffendheid 2019

Inleiding

Artikel 213a van de Gemeentewet verplicht het college tot het periodiek uitvoeren van onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. De raad stelt in een verordening de kaders vast voor deze zelfonderzoeksverplichting. Op 9 juli 2019 heeft de raad de in artikel 213a van de Gemeentewet voorgeschreven Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vastgesteld.

Anders dan het onderzoek door de rekenkamerfunctie gaat het hierbij om zelfonderzoek. Toetsing op doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid is van groot belang voor de algemene oordeelsvorming over het gevoerde beleid. Met de onderzoeken wordt beoogd de transparantie van het gemeentelijke handelen te vergroten en daardoor doelmatiger en doeltrekender te werken en de publieke verantwoording en vertrouwen te versterken.

Onderwerp van onderzoek

Onderzocht wordt of de gemeente bereikt wat zij wil bereiken (doeltreffendheid) en of dit tegen een zo laag mogelijk inzet van middelen gebeurt (doelmatigheid).

Onderwerp van de onderzoeken is “het door het college gevoerde bestuur”. Binnen deze algemene formulering kunnen de onderzoeken verschillende onderwerpen en vormen hebben. Te denken valt onder meer aan de totstandkoming en de uitvoering van het financiële beleid, de totstandkoming en de uitvoering van het overige beleid, de verantwoording van het college aan de raad (bijv. door het meten van de effecten van begrotingsprogramma's aan de hand van tevoren bepaalde indicatoren), de interne (financiële) controle van het college, het financiële beheer, de werking van de (ambtelijke) organisatie van de gemeente, de wijze waarop met inspraak wordt omgegaan, etc. Het kan zowel om meetbare en telbare prestaties gaan als om meningspeilingen in enigerlei vorm en andere “zachtere” meetmethoden.

Naast de vraag of de doelstellingen zijn gehaald kan worden onderzocht of dat gebeurt is met een zo efficiënt mogelijk gebruik van middelen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van benchmarking. Bij benchmarking neemt men het functioneren van andere (vergelijkbare) gemeenten mee als norm voor het eigen functioneren.

Regels voor periodiek onderzoek

Het college is verplicht de onderzoeken te verrichten en hiervan verslag uit te brengen aan de raad. De raad eist een minimaal aantal uit te voeren interne onderzoeken per jaar van het college. Hierbij wordt geen scheiding aangebracht tussen onderzoeken naar doelmatigheid en onderzoeken naar doeltreffendheid.

Onderzoeksfrequentie

Volgens de huidige verordening moet het college jaarlijks 2 onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid (laten) uitvoeren.

Onderzoeksplan 2019

Het onderzoeksplan geeft de voorgenomen onderzoeken aan. Het onderzoeksplan wordt (jaarlijks) afgestemd met de rekenkamercommissie en de auditcommissie. Het plan wordt ter kennisneming aangeboden aan de raad, maar door het college vastgesteld.

In de begroting is geen budget opgenomen voor de uitvoering van de onderzoeken.

Er zijn een aantal criteria voor de selectie van nieuwe onderzoeken te noemen. Genoemd worden maatschappelijk en financieel belang, twijfel over de doelmatigheid en/of doeltreffendheid en de praktische uitvoerbaarheid.

Voorstel is voor 2019 de navolgende onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid uit te (laten) voeren:

Aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen bij inkoop en aanbesteding

Inkoop en aanbesteding moet voldoen aan de relevante wet- en regelgeving en beleidsregels. Zowel economische belangen moeten worden nagestreefd als ethisch maatschappelijke doelen. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie in het maatschappelijk verkeer. De gemeente streeft er naar om maatschappelijk verantwoord in te kopen bij Nationale en Europese aanbestedingen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen is het meenemen van sociale en milieuaspecten in het inkoopproces. Dit komt o.a. tot uitdrukking door het volgende:

- Bij de product- en marktanalyse inventariseert de gemeente welke Werken, Leveringen of Diensten op het gebied van duurzaamheid op de markt worden aangeboden.
- In de aanbestedingsstukken (bijvoorbeeld in de selectie- en gunningscriteria) en in de te sluiten overeenkomst worden social return- en duurzaamheidscriteria opgenomen.
- De gemeente kan kiezen om digitaal in te kopen (e-procurement, gebruik van e-mail etc.).
- De gemeente kan de aangeboden duurzame oplossingen monitoren. Op deze wijze kan zij een duurzame oplossing inbedden in de organisatie van de gemeente en in haar werkwijze.

De opgedane praktische ervaringen met het opnemen van criteria voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in het inkoop en aanbestedingstraject zijn onderwerp van onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid. Hierbij komen de volgende MVO-criteria afzonderlijk aan bod:

1. Toepassing duurzaamheids-criterium bij inkoop en aanbesteding

Onderzoeksubject	Inkoop- en aanbestedingsbeleid
Reikwijdte van het onderzoek	Wordt bij inkopen en aanbesteden voldoende aandacht besteed aan het nastreven van duurzaamheid bij aanbesteden en het gunnen van opdrachten, is het resultaat hiervan goed in beeld en gebeurt het nastreven van dit maatschappelijk doel op een doelmatige en doeltreffende wijze?
Onderzoeksmethode	Door middel van interviews, analyses van processen en administraties en het bestuderen van zaken en documenten vaststellen of er voldoende aandacht wordt besteed aan het nastreven van duurzaamheid bij het gunnen van opdrachten.
Doorlooptijd	Het onderzoek is al op onderdelen gestart in het vierde kwartaal 2019.
Wijze van uitvoering	Ambtelijk inzet vanuit de bestaande formatie.

2. Toepassing SROI-criterium bij inkoop en aanbesteding

Onderzoeksubject	Inkoop- en aanbestedingsbeleid
Reikwijdte van het onderzoek	Wordt bij inkopen en aanbesteden voldoende aandacht besteed aan het nastreven van SROI bij aanbesteden en het gunnen van opdrachten, is het resultaat hiervan goed in beeld en gebeurt het nastreven van dit maatschappelijk doel op een doelmatige en doeltreffende wijze?
Onderzoeksmethode	Door middel van interviews, analyses van processen en administraties en het bestuderen van zaken en documenten vaststellen of er voldoende aandacht wordt besteed aan het nastreven van SROI bij het gunnen van opdrachten.
Doorlooptijd	Het onderzoek is al op onderdelen gestart in het vierde kwartaal 2019.
Wijze van uitvoering	Ambtelijk inzet vanuit de bestaande formatie.